

Такий стан речей є природним, оскільки приватне право і громадянське суспільство є однопорядковими концептами, які не лише не можуть існувати одне без одного, але й не можуть бути достатньо повно охарактеризовані поза їхнім взаємним зв'язком, що пов'язано з однотипністю підґрунтя їхнього виникнення та існування. Натомість, публічна влада має забезпечувати умови функціонування громадянського суспільства та реалізацію і захист цивільних прав приватної особи, надто у таких важливих питаннях, як вакцинування, враховуючи при цьому принцип «Право однієї особи закінчується там, де починаються права інших людей».

Джерела:

1. Рабінович П. М. Основи загальної теорії права та держави. К., 1995. 172 с.
2. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. Регулятивні правовідносини: приватноправовий та публічно-правовий виміри: монографія. Одеса, Гельветика, 2018. 397 с.
3. Харитонов Є. О., Харитонova О. І. Приватне право як концепт. Т. IV: Від ідеї до реалізації: монографія. Одеса: Фенікс, 2021. 632 с.

Мелех Любомира Володимирівна

к. ю.н., доцент, доцент кафедри господарсько-правових дисциплін

Інституту права

Львівського державного університету внутрішніх справ

Дика Соломія-Анна Тарасівна

здобувач вищої освіти Інституту права

Львівського державного університету внутрішніх справ

ПРАВОВИЙ ЗАХИСТ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ ПІД ЧАС ДІЇ ВОЄННОГО СТАНУ В УКРАЇНІ

Освіта важлива складова комфортного життя особи у сучасному суспільстві. Освічена людина завжди затребувана у всіх сферах

функціонування держави. Протягом останніх двох років на якість освіти українців посягають два найбільших шкідники – COVID-2019 та війна, яка повномасштабна розпочалась з 24 лютого цього року. Якщо ж ізоляція через вірус змусила нас привчитись працювати і навчатись дистанційно з власних домівок, то через війну багато здобувачів освіти через тимчасову окупацію українських територій змушені були покинути власні домівки і продовжити життя на підконтрольній нашій державі територіях або ж і за кордоном. Відповідно до цього на парламент та уряд покладено важливе завдання, а саме забезпечення якісного навчального процесу із дотриманням безпеки освітян як фізичної, так і в онлайн просторі.

Розглянемо основні проблеми, які виникають при отриманні освіти дистанційно, зокрема, для школярів і студентів, способи їх подолання з посиленням на чинне законодавство.

«Кожен має право на освіту», - так каже стаття 53 Основного Закону України. Тобто людині незалежно від віри, статі, віку, кольору шкіри та інших чинників не можна заборонити реалізувати своє право на отримання освіти. 1 Зокрема, частина 3 цієї ж статті додає, що держава забезпечує доступність і безоплатність дошкільної, повної загальної середньої, професійно-технічної, вищої освіти в державних і комунальних навчальних закладах; розвиток дошкільної, повної загальної середньої, позашкільної, професійно-технічної, вищої і післядипломної освіти, різних форм навчання; надання державних стипендій та пільг учням і студентам [2].

Основним принципом, що нас цікавить є подане у ч.3 ст.53 Конституції України «доступність». Отож ведення дистанційного навчання є однією з форм реалізації цього поняття. Передбачається, що таким чином студенти здобуватимуть знання при будь-яких обставинах і перебуватимуть у безпечних умовах для їхнього життя. Однак цей вид дистанційної роботи передбачає певні складнощі, зокрема, на думку заступниці Міністра освіти, нагальної уваги та вирішення потребують питання нормативного

забезпечення, державно-приватного партнерства, змісту дистанційної освіти та підготовки вчителів і фінансування дистанційної освіти [2].

Таким чином, уряд, влаштовуючи наради щодо вирішення проблем дистанційного навчання, зібрав перелік дистанційних платформ для навчання, саморозвитку та отримання допомоги й перевіреної інформації, на жаль, цей перелік у своїй більшості стосується саме школярів. Ще одним нормативним актом, який порушує питання про навчання школярів в умовах війни є Інструктивно-методичні рекомендації щодо організації освітнього процесу і викладання навчальних предметів у закладах загальної середньої освіти у 2022/2023 навчальному році [1].

У рекомендаціях розкриваються пріоритетні напрями освітньої діяльності у 2022/2023 навчальному році і розглядаються питання про нормативне забезпечення освітнього процесу, форм його організації і структури навчального року. Щодо прав у освіті здобувачів вищої освіти, то на офіційному сайті освітнього омбудсмена зазначено:

- вибір форми навчання під час вступу до закладу вищої освіти;
- безпечні і нешкідливі умови навчання, праці та побуту;
- безоплатне користування бібліотеками, інформаційними фондами, навчальною, науковою та спортивною базами закладу вищої освіти;
- безоплатне забезпечення інформацією для навчання у доступних форматах з використанням технологій, що враховують обмеження життєдіяльності, зумовлені станом здоров'я (для осіб з особливими освітніми потребами);
- забезпечення гуртожитком та цілодобовим доступом до нього на строк навчання у порядку, встановленому законодавством;
- участь в обговоренні та вирішенні питань удосконалення навчального процесу, науково-дослідної роботи, призначення стипендій, організації дозвілля, побуту, оздоровлення;
- участь у формуванні індивідуального навчального плану;

· академічну відпустку або перерву в навчанні із збереженням окремих прав здобувача вищої освіти, а також на поновлення навчання у порядку, встановленому центральним органом виконавчої влади у сфері освіти і науки [3].

Цей перелік прав значно ширший, однак нас цікавить питання щодо форми навчання. І найпершим, що зазначено це вибір форми навчання, тобто студентові дозволено обирати комфортний для нього час і спосіб навчання.

Безпечні і нешкідливі умови навчання – під час воєнного стану значний пріоритет надається саме безпеці, якщо здобувач вищої освіти перебуває в середовищі, яке загрожує його здоров'ю чи безпеці, він може змінити форму навчання або ж взяти академічну відпустку, чи звернутися до керівництва навчального закладу для складання індивідуального графіку навчання допоки є загроза його безпеці.

Окрім згаданих вище моментів, значною проблемою є забезпечення технологіями для навчання. Дане питання не регулюється значною мірою в законодавстві, тобто не передбачено й конкретних методів подолання цієї перепони.

Таким чином, держава розглядає дві основні форми проведення навчання – це безпосередня участь у навчанні в закладах здобуття освіти і дистанційна форма, яка ставить на меті безпеку здобувачів освіти та освітян. Якщо ж порівняти визначеність закону щодо забезпеченості умов здобуття освіти в навчальних заклад, то що стосується шкіл, тут більш чітко видана інформація і передбачено методи дії у ситуації, що склалася. Що стосується ЗВО, то порядок організації там досить не чіткий, однак студенти, маючи більше прав і можливостей для вчинення дій можуть впливати на хід навчання, беручи участь в обговореннях та вирішенні різного роду питань щодо організації науки.

Джерела:

1. Гапон Ю. Навчання у школах під час війни: МОН опублікувало методичні рекомендації URL: <https://www.yurfact.com.ua/fakty/navchannia-u-shkolakh-pid-chas-viiny-mon-opublikovalo-metodychni-rekomendatsii>
2. Конституція України: прийнята на п'ятій сесії Верховної Ради України 28.06.1996. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/254к/96-вр>
3. Освітній омбудсмен України – Горбачов С. І. Права здобувачів освіти URL: <https://eo.gov.ua/prava-zdobuvachiv-osvity/2020/06/21/>
4. У МОН обговорили питання дистанційної освіти в умовах війни опубліковано 22 травня 2022 року URL: <https://mon.gov.ua/ua/news/u-mon-obgovorili-pitannya-distancijnoyi-osviti-v-umovah-vijni>

Гнатюк Віталій Віталійович

здобувач вищої освіти Інституту права

Київського національного університету імені Тараса Шевченка

РОЛЬ КЕРІВНИХ ПРАЦІВНИКІВ ОРГАНІВ ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я У ЗАХИСТІ ТА РЕАЛІЗАЦІЇ ПРАВ ЛЮДИНИ ПІД ЧАС КАРАНТИННО- ОБМЕЖУВАЛЬНИХ ЗАХОДІВ

У будь-який час однією з найважливіших суспільних сфер є охорона здоров'я, адже фізичне, психологічне, духовне та соціальне благополуччя українського народу є одним із основних пріоритетів держави. Особливо в умовах пандемії коронавірусної хвороби (COVID-19) та Російсько-української війни ми повинні робити все можливе для того, щоб мінімізувати вплив кризових явищ, що спричинені цими подіями та вживати необхідних заходів для удосконалення не лише технічного забезпечення лікарень, наукових розвідок у сфері медицини, а й правового регулювання суспільних відносин, що стосуються охорони здоров'я (зокрема трудових). Підбір висококваліфікованих кадрів та протидія зловживань та правопорушень